

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

LAUSUNTO
8.3.2018

TEM/135/03.01.08/2018

Viite Lausuntopyyntö SMDno-2016-1629

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO: TYÖRYHMÄN EHDOTUS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI UUDEKSI RAHANKERÄYSLAIKSI

Sisäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Esitysluonnoksen mukaan rahankeräys edellyttäisi lähtökohtaisesti edelleen lupaa, mutta menettelyjä yksinkertaistettaisiin ja sääntelyä kevennettäisiin siten, että pienkeräyksen järjestämiseen riittäisi pelkkä ilmoitus. Vaalikeräys ei edelleenkään edellyttäisi lupaa eikä ilmoitusta. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää sääntelyn keventämistä lähtökohtaisesti kannatettavana. Ottaen kuitenkin huomioon ehdotetun lain tavoite torjua entistä tehokkaammin rahankeräykseen liittyvää rikollista toimintaa olisi syytä rahankeräyslupahakemuksessa edelleen edellyttää annettaviksi myös tiedot keräykseen liittyvistä kustannuksista. Lisäksi voitaisiin edellyttää tilintarkastajan lausuntoa keräyskustannuksista, jos hakijalla on tilintarkastuslain nojalla oltava tilintarkastaja. Vastaavasti rahankeräysluvan epäämisen perusteena pitäisi edelleen olla kustannusten kohtuuttomuus. Lisäksi hakijan taloudellisen vakauden varmistamiseksi lupahakemuksen hylkäämisperusteeksi olisi syytä säätää se, että hakija tietää tai sen pitäisi tietää olevansa maksukyvytön.

Koska julkisuus ja läpinäkyvyys rahankerääjää ja -keräystä koskevien tietojen osalta on korostetun tärkeää, työ- ja elinkeinoministeriö esittää myös harkittavaksi, tulisiko lakiin lisätä säännös rahankerääjän velvollisuudesta keräyksen yhteydessä ilmoittaa lahjoittajille, paljonko lahjoitettavasta summasta menee keräyskohteeseen. Rahankerääjää ja -keräystä koskevan tiedon tulisi olla saatavissa myös internetissä.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lisäksi harkittavaksi säännöstä siitä, että lakiluonnoksen 26 §:n 3 momentissa ehdotettu, nykyistä vastaava, kiinteän omaisuuden luovutusta ja käyttötarkoitusta koskeva rajoitus tulisi merkitä kiinteistörekisteriin, jotta taattaisiin mahdollisuus saada tieto kyseisestä rajoituksesta. Nykyisellään rajoitus jää merkintävelvollisuuden puuttuessa tehottomaksi.

Luonnoksessa ehdotetaan sääntelyä kevennettäväksi myös luopumalla rahankeräyksen käytännön toimeenpanijaa koskevasta sääntelystä. Riskinä tässä on, että se jättäisi käytännön toimeenpanijaa käyttävän rahankerääjän suojattomaan asemaan. Ainakin hallituksen esityksen perusteluissa olisi syytä käsitellä asiaa omana jaksonaan ja tuoda enemmän esiin sääntelystä luopumisen perusteita ja sen vaikutuksia. Mikäli ongelmana käytännön toimeenpanijasta säätämiseksi on, kuten perusteluista voisi päätellä, käytännön toimeenpanijan määrittelyn epäselvyys, olisiko se poistettavissa tarkempirajaisella määrittelyllä? Tarkoituksena esitysluonnoksen mukaan olisi, että käytännön toimeenpanijasta ei säädettäisi mitään, jolloin sellaisen käyttäminen olisi vapaata. Saattaisi kuitenkin tällöin olla selkeyden vuoksi syytä säätää nimenomaisesti, että rahankerääjän on mahdollista käyttää käytännön toimeenpanijaa.

Toisaalta sääntelyn purulla edistettäisiin käytännön toimeenpanijoiden markkinoille pääsyä sekä käytännön toimeenpanijoina toimivien yritysten välistä palvelu- ja hintakilpailua, mitä työ- ja elinkeinoministeriö pitää yritysvaikutusten osalta lähtökohtaisesti hyvänä. Yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi on myös kannatettavaa, ettei ehdotuksessa aseteta yrityksille uusia tiedonantovelvollisuuksia tai muita hallinnollista taakkaa lisääviä velvollisuuksia. Kuten edellä tuodaan rahankerääjien osalta esille, on kuitenkin samalla myös yritysten osalta varmistettava, etteivät joidenkin muiden tärkeiden tavoitteiden, kuten harmaan talouden torjunnan toteutuminen vaarannu. Työryhmämietinnössä on esitetty perusteellista ja hyvin jäsenneltyä määrällistä ja laadullista arviointia taloudellisista vaikutuksista. Myös yritysvaikutusten osalta olisi hyvä esittää vielä numeerinen arvio yritysjoukon suuruusluokasta. Toisin sanoen tulisi käydä ilmi, tarkoitetaanko ilmaisulla "ei ole kovin suuri" (jakso 4.2.2) suuruudeltaan esimerkiksi alle kymmentä vai joitain kymmeniä tai satoja yrityksiä. Mikäli ei ole tarkempaa tietoa yritysjoukosta, arvion voisi esittää numeerisena vaihteluvälinä.

Ilmeisesti sääntelemättä ovat nykyisinkin rahankeräyslain soveltamisalan ulkopuolelle jäävät keräykset siltä osin, kuin kysymys ei ole toiminnasta, johon sovelletaan esimerkiksi kaupankäyntiä tai muuta liiketoimintaa koskevaa lainsäädäntöä. Esityksessä voisi tehdä selkoa myös siitä, olisiko tällaiselle sääntelylle tarvetta.

Jako luvanvaraisiin, ilmoituksenvaraisiin sekä lupaa ja ilmoitusta vaativiin keräyksiin on lakiehdotuksessa selkeä kuten luonnoksen lakitekniinen toteutustapa muutoinkin. Lain säännöksissä on kuitenkin jonkin verran keskinäistä päällekkäisyyttä (esim. 4 §:n 1 momentin sekä 10 §:n 1 momentin ja 16 §:n 1 momentin säännökset Poliisihallituksen myöntämästä rahankeräyslupasta ja velvollisuudesta tehdä pienkeräyksestä ilmoitus poliisilaitokselle). Lisäksi määritelmäsäännöksessä (2 §) on aineellista sääntelyä, joka joissain tapauksissa on myös päällekkäistä lain aineellisissa pykälissä olevan sääntelyn kanssa (esim. 2 §:n 6 kohdan pienkeräys-määritelmän maininnat keräyksen enimmäiskestosta ja -määrästä ja 16 §:n 2 momentin säännös samasta asiasta).

Lakiteknisesti ongelmallista on myös luonnoksessa eräiden asioiden suhteen omaksuttu ratkaisu säätää asiasta "kahdesta suunnasta": esimerkiksi 5 §:n 4 momentin mukaan valtiolle, kunnalle tai kuntayhtymälle *ei voida* myöntää rahankeräyslupaa, kun jo pykälän 1 momentissa säädetään tyhjentävästi tahoista, joille lupa *voidaan* myöntää. Sääntely herättää kysymyksiä mm. tulevien maakuntien asemasta rahankerääjinä. Samoin kysymyksiä herättää se, miksi pienkeräyksen osalta säädettäisiin nimenomaisesti mahdollisuudesta toimittaa pienkeräysilmoitus säh-

köisesti (16 §), kun lupahakemuksen osalta vastaavaa säännöstä ei ole, vaikka perustelujen mukaan hakemus voidaan tehdä myös sähköisessä järjestelmässä, ja kun mahdollisuus seuraa jo sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetusta laista.

Lakiluonnoksen 28 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdassa käytetään käsitettä "yrittäjä". Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että ministeriössä on valmisteilla uusi liikesalaisuuslaki, jonka yhteydessä käsite "yrittäjä" korvattaisiin "liikesalaisuudella". Rahankeräyslaissa käytettävän käsitteen tulisi olla yhdenmukainen liikesalaisuuslain kanssa.

Pekka Timonen
Ylijohtaja

Eeva Attila
Lainsäädäntöneuvos

JAKELU

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

TIEDOKSI

lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi

